

A

BIHARI EV. REF. EGYHÁZMEGYE

1901. ápril 25-én Nagyváradon

SZABÓ KÁROLY esperes és RITOÓK ZSIGMOND egyház-
megyei gondnok kettős elnökiete mellett tartott

KÖZGYÜLÉSÉNEK S BIRÓSÁGI ÜLÉSÉNEK JEGYZŐKÖNYVE.

KIADTA:

A Z E G Y H Á Z M E G Y E.

NAGYVÁRAD.

NYOMATOTT LABZKY ÁRMIN KÖNYVNYOMDÁJÁBAN

1901.

A

BIHARI EV. REF. EGYHÁZMEGYÉ

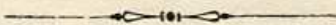
1901. ápril 25-én Nagyváradon

SZABÓ KÁROLY esperes és RITOÓK ZSIGMOND egyházmegyei
gondnok kettős elnöklete mellett tartott

KÖZGYÜLÉSÉNEK S BÍRÓSÁGI ÜLÉSÉNEK JEGYZŐKÖNYVE.

KIADTA:

A Z E G Y H Á Z M E G Y É.

NAGYVÁRAD.

NYOMATOTT LASZKY ÁRMIN KÖNYVNYOMDÁJÁBAN

1901.

J E G Y Z Ő K Ö N Y V E

a bikari ev. ref. egyházmegye 1901. ápril 25-én Nagyváradon tartot
közgyűlésének s bírósági ülésének.

Jelen voltak:

Szabó Károly esperes és *Rילוók Zsigmond* gondnok kettős
elnöklete mellett:

Biró János, Csillag Lajos, Szemes László, Nádudvari Lajos ugy is mint közigazgatási pénztárnok, Csák Máté egyházi — Kiss Elek, Hegyesi Márton, Miskolczy Árpád, K. Nagy Sándor és Szunyogh Péter világi tanácsbírók, Dr. Thury Kálmán ügyész, Kocsis József lelkész gyámoldai pénztárnok, Dr. Miskolczy Ferencz világi, Sulyok István és Zsigmond Ferencz egyházi jegyzők.

Letkészek: Szalay Pál, Lévai Mihály, Zagyva Gyula, Bugyi Sándor, Bugyi Mihály, Veress István, Bedő Károly, Major Gyula, Holkó József, Doma Gyula, Konrád Géza, Borsos István, Paulai Viktor, Nánássy Imre, Hegedüs Ferencz, Kovács János, Rigó Lajos, Leelössy István, Szokolai Béla, Bethlendy Sándor, Surányi Lajos, Bögös Lajos, Bokros Benedek, Vadon Miklós.

Tanítók: Eszenyi Károly, Engi Ferencz, Daróczi József, Sziráky Béla, Nagy Imre, Juhász Károly.

Képviselek: Füredy László nagyváradai presbyter, K. Nagy Lajos ártándi presbyter, Kiss István nagykeréki gondnok, Kállai Antal siteri gondnok, Kerekes Elek élesdi presbyter, Szücs István kisszántói gondnok, Erdödi András fugyii gondnok, Szabó Mihály pelbárthidai presbyter, Debreczeni János m.-telki gondnok, Némethi István püspöki-i gondnok, Harasztli Mihály m.-keresztési gondnok, Oláh

Ferencz n.-szántói gondnok, Bihari Sándor h.-k.-pályi-i gondnok, Szabó Sándor h.-k.-ujlaki presbyter.

Ezekén kívül számos hallgatók.

1. szám. Esperes Istenhez emelt buzgó könyörgés után :

a közgyűlést megnyitottnak nyilváníja.

2. szám Az egyházközségek képviselői :

bemutatott megbízó leveleik alapján igazoltatnak.

3. szám. Olvasatott az esperes időszaki jelentése, a mint következik :

Nagytiszteletű s Tekintetes Egyházmegyei Közgyűlés!

Egyházainkról általában örömmel jelenthetem, hogy békességben élnek, mert ha akadnak is pár egyházban, az adózás nehéz sulya szerintük reájuk nézve tulterhelő volta miatt — vagy az előttük nem eléggé ismert újabb adózási rendszer helyett a régibb, kevésbbé igazságos, de megszokott rendszer visszakivánásával elégedetlenkedők, panaszaikat ezek is, törvényes uton, az egyházmegyei közgyűlés által kívánják elintéztetni.

Épen nem lehet csodálni, hogy a folytonos fejlődés által emelkedő egyházi és iskolai szükségletek fedezése, megfelelő jövedelem források hiányában újabb kivetéseket, vagy az egyházi adó emelését tevén szükségessé, a sok nemü adózással terhelt egyháztagok között, az elégedetlenséget, a lelketlen izgatók könnyen képesek szítani, de hála Istennek, egyházaink nagytöbbségében, az értelmesebb és jobbgondolkozású vagyonosabb elem, a lelkésztársak, tanító urak és presbytériumok példaadó működése, a békességet fentartják, a mire mint az előhaladás feltételére mulhatlanul is szükség van.

1. Nagyon itt volna már az ideje egyházi adózási viszonyaink rendezésének s a 100 %-en felül egyházi terheket hordozó kicsiny gyülekezeteink közalapi segélylyel erősítésének!

A vallásos erkölcsi élet, ha annak emelkedése szembetünő módon nem látható is, lassan, de folytonosan emelkedőben van. A lelkészi kar — majdnem kivétel nélkül — megkezdette s folytatja a belmisszió munkáját,

minek üdvös következései, az isteni tisztelet rendes gyakorlása, a nemes czélokra tett önkéntes adakozások, melyek a helyi czélokon kívül, a nagyváradi ev. ref. nőtanító képző intézetünkre tett adományok által is nyilvánultak.

A nazarénusok, baptisták és felekezet nélküliek újabb hódításairól, jelentés sehonnan sem tétegett hozzám, úgy hogy jogos azon föltevés, miszerint az eddig elámitott kivált tagok is, lassanként visszatérnek előbbi felekezeteikbe. Készen kell azért lenni főként a lelkésztársaknak, hogy a megtévedt, de megtérni kész testvéreket, szeretettel fogadják, valamint arra is, hogy az ámitók hazug ígéreteivel szemben, a gyengéket és ingadozókat, az evangyeliomi igazságok és testvéri szeretetük hatásával világosítsák, erősítsék és tartsák meg egyházunkban!

2. Tanügyünkről szintén megnyugtató jelentést tehetek, a mennyiben a tanítás iskoláinkban kedvező eredménnyel folytattatott. Az iskolákban a tanítás járványos betegségek miatt szünetelt: Kis-Marjában okt. 28-tól febr. 8-ig, Nagy Kerekiben jan. 6-tól febr. 10-ig, Paptamásiban jan. 10-től jan. 27-ig, Csatárban és Siterben márcz. 14-től még most is szünetel.

A tanítóhiány folytonosan érezhető, a mi miatt kellő képességű egyének helyett több iskolában, kényszerültségből, ideiglenesen, képesítés nélküli egyének alkalmazásában voltam kénytelen beleegyezésemet adni, a tanítás sikerének rovására.

3. Elhalálozás a lelkészi karban nem történt, a tanítói testületből Nemes Pál siteri ideiglenes leánytanító tért örök nyugalomba, ki régebben Bojton tanítóskodott, azután huzamosabb ideig nyugalomban élt, majd 1899-ben — más egyén nem vállalkozván — a siteri leánytanítóság ideiglenes betöltésére nyert engedélyt. Elhunyt f. évi ápril 5-dikén életének 67-ik évében. Legyen nyugalma csendes.

4. Változások történtek:

1900. okt. 27. *Cseh* Ferencz okleveles tanítónak, az állam segélylyel fenntartott kügy-pusztai tanítóságra esperesi beleegyezés adatott.

Nov. 25. A bihari ev. ref. egyháztanács szabályszerű választásának jóváhagyásával *Végh* Erzsébet okleveles tanítónőnek leánytanítóul alkalmazása engedélyeztetett.

Nov. 25. *Puskás* István biharpüspöki-i segéd, majd helyettes fitanító, az egyházmegye kebeléből elbocsátott.

1901. jan. 4. Siterben a hosszabb idő óta üresen állott fitanító — organistaságra, — más nem találkozáván, kényszerűségből, *Szabó* Lajos III-ad éves képezdész, csak is a tanév végéig az állomás betöltésére engedélyt nyert.

Jan. 23. *Tomka* Károly nagyvárad-olaszi i segédlelkésznek esperesi végelbocsátó adatott.

Mint rendkívüli esetet, mely a segédlelkészek hiányának bizonyítéka, bejelentem, hogy egyházmegyénkben ez idő szerint, egyetlen egy segédlelkész sincsen alkalmazva!

5. A lelkészi kar és tanítói testület köri és egyetemes értekezletein önművelésén több közérdekű ügyek megvitatása és előkészítése által, az elmúlt időszakban is munkálkodott.

6. A lelkészi fizetéseknek 1200 koronáig törvényben biztosított kiegészítése, minden egyházban megtörtént, de ezen ügyben a konventi és miniszteri megállapítások között nagyon is eltérő különbségek lévén, az újabb kiigazítások iránti kérelem, nagy számmal terjesztetett fel, minek folytán némelyik fizetés kiegészítése, már harmadik megállapítás alatt is van — és fájdalom! még most sem bizonyos, — némelyeknek az elmúlt években congrua czimen, nagyobb összeg adatott ki, mint a mennyi későbbben megállapított, úgy hogy az ilyenektől visszafizetés czimén levonások tétetnek, a mi keserű csalódásokat okoz a segélyezettetteknek. A segélyek közvetlenül az egyházkerületi pénztárból küldetnek szélylyel, a mi az esperesi hivataloknak könnyebbitéséül látszik, de az újabb kiigazítások iránti kérvények s azoknak szerelvényei felterjesztése alkalmával és méginkább az elégedetlenek kérdései, kérései, utbaigazításai elintézése által több dolgot adnak, mintha csak az esperes intézhetné ügyüket közvetlenül.

7. A felsőbb hatóságoktól leérkezett rendeletek elintéztettek, a küldemények kézbesítettek, az esperesi hivatal által közvetített pénzek 17.000 koronán felüli összegben, a számadásokat vizsgáló bizottság előtt elszámoltattak.

8. Az országos közalap 1900. évi „*Főtabellájáról*“ és az „*Esperesi Naplót*“ megtekinthetés végett a közgyűlés

asztalán közszemlére tettem. Örömmel jelentem be, hogy egész egyházmegyénkben közalapi járulékokkal hátralékos egyház nincsen, a mi még eddig sohasem történt!

9. A közigazgatást egész éven át 19 körlevélben, több körözüvénnyel, 1749. iktatói és 1232. postakönyvi számok alatt intéztem.

Tett eljárásaimnak és intézkedéseimnek jóváhagyó tudomásul vételét kérve.

Kiváló tisztelettel vagyok

Nagy-Kerekiben, 1901. ápril 23.

Szabó Károly, s. k.

esperes.

A szokott gonddal szerkesztett jelentést a közgyűlés egész terjedelmében jegyzőkönyvébe iktatja, a külön intézkedést igénylő részeire vonatkozó határozatait az alábbi számok alatt foglalja be.

4. szám. Cseh Ferencz Kügy-pusztán alkalmazott okleveles tanító

az egyházmegye kebelébe felvétetik s utasittatik a szabályszerű bekebelezési díjnak közigazgatási pénztárba befizetésére.

5. szám. A bihari egyháztanács által leánytanítóul szabályszerűen megválasztott Végh Erzsébet okleveles tanítónő részére adott esperesi beleegyezést.

A közgyűlés jóváhagyó tudomásul veszi s utasítja megválasztott tanítónőt a szabályszerű bekebelezési díjnak közigazgatási pénztárba leendő befizetésére.

6. szám. Olvastatott Dr. Várady Zsigmondnak az egyházmegyei világi jegyzői állásról lemondását tartalmazó levele.

A közgyűlés méltányolva Dr. Várady Zsigmondnak sok oldalu elfoglaltságát s különösen kiemelve egyházmegyénk s általában egyházi társadalmunk körében eddig kifejtett eredménydus és áldásos munkálkodását s egyszersmind azon bizonyos reménységet táplálva, hogy anyaszentegy-

házunk igazai érdekeiért ezentul is mindenkor a nemesen és hiven küzdők soraiban fogja látni — a lemondást sajnos tudomásul veszi. Erről Dr. Várady Zsigmond jegyzőkönyvi kivonaton értesítettik.

Megbizza esperest az ekként megüresedett világi egyik jegyzői állás betöltése végett a szavazás elrendelésével — felhatalmazván az állandó szavazatbontó bizottságot, hogy a mennyiben a beadandó szavazatok abszolút többséget nem eredményeznének: az újabb szavazást azonnal rendelje el.

7. szám. Olvastatott a számvizsgáló bizottság jelentése, az egyházmegyei felügyelet alatt álló pénztárak állapotáról, a mint következik:

I. *Szabó Károly* esperesi számadása:

Bevétel	17,587 kor. 69 fill.
Kiadás	17,587 „ 69 „

II. *Kocsis József* lelkész gyámoldai pénztárnok számadása:

Bevétel	145,071 kor. 56 fill.
Kiadás	137,602 „ 64 „
Maradvány	7,468 kor. 92 fill.

A pénztár állása volt 1900 febr. 1-én	120,133 kor. — fill.
„ „ „ 1901 febr. 1-én	123,048 „ 80 „
Szaporulat	2,915 kor. 80 fill.

III. *Nádudvari Lajos* köz- és könyvtári pénztárnok számadása:

A) Közpénztár:

Bevétel	19,302 kor. 60 fill.
Kiadás	19,682 „ — „
Tulkiadás .	379 kor. 40 fill.

A pénztár állása volt 1900. március 1-én

14,537 kor. 90 fill.

A pénztár állása volt 1901. március 1-én

14,527 kor. 80 fill.

Apadás . 10 kor. 10 fill.

A jövő évi számadásba átvétetni kért és rendelt 80 kor. betudásával

Szaporodott 69 kor. 90 fill.

B) Tűzkármentesítő pénztár:

Bevétel	584 kor. 60 fill.
Kiadás a takarékpénztárban levő	
532 kor. 14 fl.-rel együtt	584 kor. 60 fill.
A pénztár állása volt 1900. márczius 1-én	501 kor. 80 fill.
A pénztár állása volt 1901. márczius 1-én	532 kor. 14 fill.

C) F.-Vásárhelyi ev. ref. népiskola alapítvány:

Bevétel	2,835 kor. 77 fill.
Kiadás a takarékpénztárba lett	
elhelyezéssel	2,835 kor. 77 fill.
Szaporodás	<u>123 kor. 59 fill.</u>

D) Lessi lelkész javadalmi alap:

Bevétel	1,881 kor. — fill.
Kiadás a takarékpénztárban levő	
összeggel	1,881 kor. — fill.
Az alap állása	<u>1,800 kor. — fill.</u>

E) Révimiassiói alap:

Bevétel	1,429 kor. 44 fill.
Kiadás a takarékpénztárban levő	
összeggel	1,429 kor. 44 fill.
Az alap állása	<u>1,371 kor. 44 fill.</u>

F) Zsákai ev. ref. lelkész javadalmazási alap (Gróf Rhédey):

Bevétel	5,048 kor. 99 fill.
Kiadás a takarékpénztárban levő	
4840 koronával	5,048 kor. 99 fill.
Az alap állása	<u>4,840 kor. — fill.</u>

G) Nagytótfalu i. ev. ref. egyházi alap:

Bevétel	2,384 kor. 90 fill.
Kiadás az orsz. tanító nyugdíj intézetbe befizetett 212 kor. és a takarékpénztárba elhe- lyezett 2168 kor. 90 fl.-rel .	2,384 kor. 90 fill.
Az alap állása	<u>2,168 kor. 90 fill.</u>

H) Egyházmegyei könyvtár:

Bevétel	1,249 kor. 98 fill.
Kiadás	1,178 kor. 88 fill.
Maradvány .	<u>71 kor. 10 fill.</u>
A pénztár állása volt 1900. már- cius 1-én	1,068 kor. 38 fill.
A pénztár állása volt 1901. már- cius 1-én	1,139 kor. — fill.
Szaporulat .	<u>70 kor. 62 fill.</u>

IV. Csák Máté lelkésztemetkezési pénztárnok számadása:

Bevétel:	86 kor. 36 fill.
Kiadás:	86 „ 36 „

A pénztár állása betétekből s kint levő részvény
díjakból: 254 kor. 60 fill.

Miután ezen számadásokat tételről-tételre megvizsgál-
tuk, azokat minden tételeikben okmányoltaknak találtuk,
tisztelettel indítványozzuk:

A gyámoldai pénztárnok utasíttassék arra, hogy szá-
madása kiadási részének 20-ik tétel száma alatt t. Kará-
csón Imre ur javára viszontkövetelés czimén leírt 200
koronát vegye be, az alapszabályok értelmében nevezettnek
abból 75' -ot fizessen vissza.

A közpénztárnok pedig utasítandó, hogy közpénztári
számadása végén feltüntetett 80 koronát, jövő évi száma-
dásába vegye be.

Ezekután pedig indítványozzuk, méltóztassék a Nagy-
tiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés Szabó Károly esperes,
Kocsis József gyámoldai-, Nádudvari Lajos köz- és könyvtári-,
Csák Máté lelkésztemetkezési pénztárnokot az 1900/1901.

évi számadások terhe alul, a szokásos óvások fenntartása mellett felmenteni s őket arról végzésileg értesíteni.

Van szerencsénk végül az egyházmegyei tanító gyámoldai pénztárnok már megvizsgált és helyben hagyott számadását ide csatolva tudomásvétel végett bemutatni, mely szerint:

az 1900. évi összes bevétel: . . 1654 kor. 80 fill.

" " " kiadás: . . 1631 " 89 "

Pénztári maradvány: 22 kor. 91 fill.

A pénztár állása volt 1899-ben: 22.450 kor. 40 fill.

" " " 1900-ban: 22.829 " 33 "

Tőke szaporodás: 378 kor. 93 fill.

Az összes számadásokat 5 darabban ide csatolva mély tisztelettel vagyunk a Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlésnek:

Nagyváradon, 1901. április 10.

Szabó Károly, esperes

Biró János, tanácsbíró.

Hegyesi Márton, tanácsbíró.

Dr. Thury Kálmán, ügyész.

A számvizsgáló bizottság javaslatainak elfogadásával a közgyűlés a kellően okmányolt s szabályszerűen vezetett számadásokat helyben hagyja; — Szabó Károly esperesnek, Kocsis József lelkészgyámoldai-, Nádudvari Lajos közigazgatási és könyvtári-, Csák Máté lelkésztemetkezési pénztárnokoknak 1900/1901-ik évről, a felmentvényt szokásos fentartással megadja.

A lelkész gyámoldai pénztárnokot utasítja, hogy számadása kiadási részének 20. tétel száma alatt Karácsony Imre javára viszontkövetelés czimén leírt 200 koronát bevételbe tegye s abból az alapszabályok értelmében 75⁰/_o-ot nevezettnek fizessen vissza.

A közigazgatási pénztárnokot utasítja, hogy közpénztári számadása végén feltüntetett: 80 koronát, a jövő évi számadásában bevétel gyanánt tüntesse ki.

Végül a tanító-gyámolda már megvizsgált s helybenhagyott számadásának tudomásul vétele mellett — mindezen számadásokat a szokásos módon köröztetni rendeli.

8. szám. Olvastatott az országos özvegy árva lelkészi gyámintézet számadásának megvizsgálásáról felvett jegyzőkönyv.

A teljesen rendben s kellően okmányoltnak talált számadást a közgyűlés helybenhagyja, elfogadja; — számadó esperes részére az óvások fentartása mellett a felmentvényt megadja. Egyszersmind a számadás megvizsgálásából s a pénzek kezeléséből eredő s 26 koronát és 35 fillért kitevő posta, napdíj és fuvardíj költségeket a közigazgatási pénztár terhére utalja.

9. szám. Olvastatott az egyházmegyei közalapbizottság jelentése, az esperes kezelése alatt álló országos egyházi közalapi pénzek kezeléséről, mely 3844 kor. 31 fill. bevétellel szemben, ugyanannyi kiadást tüntet fel.

A rendben talált számadás alapján a közgyűlés a szokásos fentartások mellett, számadó esperesnek a felmentvényt az 1900. évről megadja.

10. szám. Olvastatott ugyanazon közalap-bizottság jelentése a kebelbeli egyházközségek által az 1901. évre vonatkozólag beterjesztett országos egyházi közalapi bevallási ivekről, a mint következik:

1. Ártánd járuléka 19 1-re 62 kor. — fill.	3 H.-K.-Kovácsi . . . 47 kor. 80 fill.
2. B.-Szentmárton . . . 53 " — "	14 H.-K.-Pályi . . . 52 " 40 "
3. Bihar 149 " — "	15. H.-K.-Száldobágy . 53 " — "
4. Bojt 129 " 60 "	16. H.-K.-Ujlak . . . 62 " 60 "
5. Bors 77 " 90 "	A múlt évről fennmaradt s behajthat-
6. Csátár 72 " 40 "	lanná lett: 9 kor. 80 fill. hátralékát,
Szíves készséggel jelzi a bizottság,	elhalálozás, elszegényedés s ismeretlen
hogy Csátár összes hátrányát, valamint	helyre költözés alapján törölni kéri s
az 1900. évi járulékát is befizette.	a bizottság a törlést javasolja.
7. Csökmő járuléka . 185 kor. 20 fill.	17. Kis-Marja . . . 120 kor. 20 fill.
8. Darvas 52 " 40 "	18. Kis-Szántó 33 " 20 "
9. Élesd 67 " 80 "	19. Kis-Jenő 36 " 60 "
10. F.-Vásárhely . . . 16 " 10 "	20. Rév 24 " — "
11. Fugyi 29 " 80 "	21. Less 13 " 60 "
12. Furta 140 " — "	22. Magyar-Kakucs . . 13 " 20 "

23. M.-Keresztes	165 kor. 80 fill.	30. Örvénd	56 kor. 40 fill.
24. M.-Telegd	80 " 30 "	31. Paptamási	77 " 80 "
Ezen egyházból egy 20 koronát fizető egyház tag elköltözése miatt mutatkozik apadás.		32. Pelbárhida	18 " 40 "
25. M.-Telki	33 kor. 30 fill.	33. Pósalaka	18 " 30 "
26. Nagy-Kereki	84 " — "	34. P.-Told	72 " 20 "
27. Nagy-Szántó	28 " 60 "	35. P.-Ujlak	37 " — "
28. Nyüved-Kügy	33 " 80 "	36. Püspöki	169 " 80 "
29. Nagyvárád	458 " 80 "	37. Siter	67 " 20 "
Mult évről fentmaradt s bevehetetlenné vált 45. kor. 67 fill. hátralékát, elhalá- lozás, elszegényedés és elköltözés miatt törölni kéri, a bizottság a törlést ja- vasolja.		38. Szalárd	106 " 60 "
		39. Szentjános	87 " — "
		40. Zsáka	134 " 80 "
		41. Jákó-Hodos	76 " 60 "
		42. Vánesod	95 " — "
		Az évi kivétel a mult évinél kevesebb 102 kor. 70 fillérrel.	

A közgyűlés daczára annak, hogy a folyó évi bevallások a mult évihez viszonyítva 102 kor. és 70 fillérrel kedvezőle-
nebb eredményt tüntetnek fel, — tekintettel
arra, hogy az eddigi hátrányok mind letör-
lesztettek — a jelentést örvendetes tudo-
másul veszi, az egyházközségek bevallási
iveit megerősíti, — a jogos czimen kért
leírásokat, a mint azok a jelentésben kör-
vonalozva vannak: teljesíti s esperesnek a
bevallási iver szabályszerű kiállítása és a
hátrányok elenyésztetése körül kifejtett ered-
ményes munkálkodását elismeréssel tudo-
másul veszi.

II. szám. Olvastatott a k.-n.-révi missiói körlelkész-
nek az 1900. október—december és 1901. január—már-
cziusi két évnegyedről beterjesztett jelentése.

A hivatásának öntudatával bíró s ered-
ményes buzgósággal működő missiói lelkész
jelentését a közgyűlés örvendetes tudomásul
veszi s továbbra is hasonló irányu lanka-
datlan ténykedését reményli és várja.

Azon vasuti alkalmazottak panaszára
vonatkozólag, kik mint Erdélyből kiszármo-
zottak — előbbi illetőségi helyökről egyházi
adókkal terheltetnek, utasítja a közgyűlés a
missiói lelkészt, hogy azok egyházi illető-
ségét állapítsa meg, — és amennyiben már
illetékességet itt nyertek — az illető lelkészi

hivatalokkal szemben az egyházi törvény 14., 15. és 16. §-ai értelmében járjon el, eredménytelenség esetén az esperesi hivatal útján szerezzen orvoslást.

A k.-topai temető ügyre nézve, utasítja a közgyűlés missiói lelkészt, hogy azt figyelemmel kísérje s az ügy állásáról időnként az esperesi hivatalhoz jelentsen.

Végül a n.-báródi hiveknél tapasztalt közönyösséget személyes érintkezés által igyekezzék megtörni.

12. szám. P.-Tamási egyház előljárósága kérelmezi, hogy miután szabályszerűen választott tanítónője Kálmán Etelka a teljes tanítói oklevelet megszerezte s bemutatta — állandósíttassék s az egyházmegye kebelébe felvétessék.

A közgyűlés az eddig ideiglenes minőségben alkalmazott Kálmán Etelkát teljes oklevele alapján paptamási-i tanítónői állomásán állandósítja s az egyházmegye kebelébe felveszi, utasítván egyuttal, a szokásos bekebelezési díjnak közigazgatási pénztárba leendő befizetésére.

13. szám. A fugyivásárhelyi egyháztanács engedélyt kér arra, hogy az ottani állami iskola tanítójával a kántori és énektanítói teendők ellátása végett szerződést köthessen és hogy az eddigi 120 korona tiszteletdíj pótlásául, az egyházmegyei közigazgatási pénztárban kezelt s tőkésített „f.-vásárhelyi ev. ref. népiskolai alap” kamatjából évi 60 korona összeget használhasson fel.

A közgyűlés mielőtt e tárgyban érdemlegesen határozand, annak felderítése végett, hogy a f.-vásárhelyi ev. ref. iskola minő feltételek kikötése mellett adatott fel, — utasítja az egyháztanácsot, hogy az iskola átadását tárgyzó okmányt, továbbá az államosított iskola tanítói állomásának beöltésére vonatkozó pályázati hirdetést és a három év előtti azon szerződést, a mely Csepelyi Menyhért és Pokoli Kálmán között kötötött, szerezze be és terjeszsze föl.

14. szám. Az élesdi egyház előjárósága ujabban kérvényez iskolái államosíthatása iránt, előadván, hogy az egyházkerület 37—1900. sz. határozatának immár érvényt szerzett, a mennyiben a megkötött szerződésben (10. pont) kifejezésre van juttatva az egyház azon joga is, hogy viszonyai jobbrafordultával iskoláit visszaállíthatja.

A közgyűlés tekintettel arra, hogy az egyházkerület az államosítást már elvben elfogadta, a gátló okok megszűnván, az élesdi egyház előjáróságának ezen újabb kérvényét felszereléseivel s a régibb kérvények kapcsában az egyházkerületi közgyűléshez pártolólág felterjeszti.

15. szám. Az élesdi egyház előjárósága jóváhagyás és megerősítés végett felterjeszti ujonnan építendő két tantermének tervrajzát s költségvetését.

A közgyűlés a felterjesztvényt jóváhagyja, az építkezést engedélyezi.

16. szám. A pelbárthidai egyház előjárósága, új lelkészlak építése, esetleg az elavult lelkészlak lakható állapotba tételére engedélyt kér; egyszersmind tekintettel az egyháztagok szegény sorsára, az építkezési költségnek valamely forrásból adományozását is kéri.

A közgyűlés nem találván módot az egészen ujonnan építendő lelkészlak előállítására szükséges 2700 korona összeg fedezésére, csak a régi épület lakható állapotba helyezésére ad engedélyt, ezt is a megszoritással, hogy az e célra már meglevő 805 kor. készpénz és készletben levő 13.000 vályog értéken felül a költségek a 900 koronát meg nem haladhatják. A hiányzó 900 korona kölcsön útján való megszerzését esperes segélyével az egyháztanács eszközölje. A megszerzendő kölcsön rendszeres törlesztetése végett esperest megkéri és megbizza, hogy az egyházkerületen és a konventen, a pelbárthidai egyház részére évről-évre segélyeket eszközöljön ki; továbbá, hogy az építési szerződés megkötését, vala-

mint az építkezést ellenőrizze. Az egyházi előjáróságot pedig felhívja, hogy a mennyiben lehetséges intézkedjék, hogy az egyházlagok maguk is járuljanak buzgóságuk és tehetségükhöz mértén az építkezési költségek némi részben pótlására évenkénti adományaikkal.

17. szám. A fugyi-i egyház előjárósága kérelmezi, hogy a Sebes-Körös folyó szabályozása alkalmából, az egyház földjén keresztül menő védgátak létesítésére szükséges, mintegy 600□-ölnyi területet ingyen átengedhesse.

A közgyűlés tekintettel arra, hogy a Sebes-Körös folyó gyakori áradásai következtében nemcsak az egyház földterületei szakgattatnak s lesznek hasznavehetetlenekké, hanem a templom és paplak is, úgy annyira, hogy a folyó évben is már két ízben lett megközelíthetetlen a templom az áradások miatt, — tekintettel arra is, hogy a lakosok szegénységük miatt, csupán kézi napszámjukkal járulhatnak a költségekhez és ezt a földmívelésügyi kormány is méltányolta azzal, hogy a védgátak emeléséhez segély utalványozását megígérte, tekintettel végre arra is, hogy a kulturmérnökség által tervezett védgátak megalkotása után az egyház és lelkész földjei értékesebbekké s jövedelmezőbbekké válnak — a kért 600 négyszögölnyi terület ingyen leendő átadását engedélyezi.

18. szám. A fugyi-i egyház előjárósága az iránt kéri, hogy a lelkész használatában levő mellék épületének a bemutatott tervrajz és költségvetés keretén belül iskola teremmé, illetve bérházzá átalakítása engedélyeztessék és a mennyiben a közoktatásügyi kormány a második tanerő beállításáról nem gondoskodnék : az egyház felekezeti iskoláját visszaállithassa.

A közgyűlés az átalakításhoz az engedélyt az iskola telek alap e célra felhasználásával megadja és a mennyiben a

közüktatásügyi kormány második tanerő beállításáról nem gondoskodik, megengedi, hogy az átalakítandó épület, a visszaállítandó felekezeti iskola céljaira használtassék. Az átalakítási költség azonban a 383 koronát meg nem haladhatja.

19. szám A fugyi-i egyház előljárósága, megkeresetni kéri a földmivelésügyi kormányt a Sebeskörös folyónak Fugyi községnél tervbe vett minél előbbi szabályoztatása iránt.

E kérvény az előző 17. sz. a. tárgyalt kérvény elintézésével tárgytalan s mint ilyen a napirendről levétetik.

20. szám. Somogyi János és társai csökmői lakosok panasza az egyházi adózás ellen tárgyalatván, előterjesztetik az ez ügyben elnökileg kiküldött bizottság jelentése, mely szerint a felforevezetett közönség meggyőzöttetvén a felől, hogy a I. sz. káptalan által az urbériség rendezése alkalmából adott 38 kat. hold föld jövedelme szabályszerűen kezeltetett, hajlandónak mutatkozott a megnyugvásra, ha tekintettel a nagy egyházi adóra iskoláit államivá tenni engedélyezik.

Előterjesztetett ezzel kapcsolatban az egyházmegye gondnokához e napokban benyújtott u. n. „Határozat“-a Somogyi János és társainak.

Egyházmegyénk egyházunk jól felfogott érdekéből, felekezeti iskoláinkat sehol, legkevésbbé a különben virágzó Csökmőegyházban államosítani nem óhajtja; sőt utasítja a csökmői egyház előljáróságát, hogy mindent kövessen el felekezeti iskoláinak fenntartására. És a mennyiben az elégedetlenség jó nagy részben az iskolák fenntartása folytán előálló sulyosnak látszó kötelezetésekből származik: hasson oda, hogy az ily természetű adóztatás tekintetében megfelelőbb kulcs létesíttessék.

Tekintettel pedig Somogyi János és társai által 1901. ápril 21-én kelt s általuk beadott u. n. „Határozat“-ra, a közgyűlés

jóakarattal figyelmezteti folyamódókat, hogy a törvény korlátainak túllépésétől óvakodjanak, mert ez által nem az egyháznak, hanem önmaguknak ártanak. Gondolják meg hogy anyaszentegyházunkért és iskoláinkért ősünk minden áldozatra készek voltak. Ő hozzájuk legyenek hasonlóak! És ha bár az idők változásai súlyosabb viszonyokat teremtetek is számukra — maradjanak hívek apáikhoz méltóan az anyaszentegyházhoz, hordozzák annak terhét tehetségök szerint áldozatkészséggel és szeretettel.

Csökmői lelkész Bögös Lajos eljárását, odaadó fáradhatatlan működését az egyháza kebelében felmerült áldatlan viszálykodások megszüntetése tekintetében teljes elismerésre méltónak találja közgyűlésünk, iránta bizalmát fejezi ki, és biztosítja továbbra is legjobb akaratú támogatásáról.

21. szám. Közgyűlésünk értesülvén a nagyszalontai egyházmegye nagyérdemű esperesének Széll Kálmánnak jubileumi ünnepélyéről:

Öt ez alkalomból testvéri szeretettel üdvözlí s érzelmeinek tolmácsolása végett kebeléből Szabó Károly esperest Szemes László és Hegyesi Márton tanácsbírókat kéri fel és küldi ki.

22. szám. Az egyetemes lelkészi értekezéslet a kebelbeli egyházközségek presbyteriumait figyelmeztetni kéri, hogy minden olyan gyülekezetben, a hol különösen a tandíj súlyos terhet képezvén, az iskola további megtarthatása épen e miatt veszélyeztetve van, a tanító fizetések készpénzre változtatásával, a tandíjat lehetőleg mérsékelten állapítván meg, az államkormánytól a tanítói fizetés kiegészítése iránt intézkedjenek.

Mielőtt az egyházmegyei közgyűlés a szóban forgó kérelmet illetőleg érdemileg határozná: az ügynek behatóbb tanulmányozása céljából az esperes elnöklete alatt Dr. Miskolczy Ferencz, Zsigmond Ferencz,

Bögös Lajos, Engi Ferencz és Sulyok István tagokból egy küldöttséget alakít, megbizván, hogy a tanítói fizetés kiegészítése tárgyában intézkedő 1893. XXVI. t.-cz. rendelkezésének figyelembe vételével készítendő véleményes javaslatukat, a következő egyházmegyei közgyűlésre terjeszszék be.

23. szám. Az egyetemes lelkész értekezlet a 18—1900. sz. egyh. kerületi végzés meghagyásához képest, a parochiális könyvtárak létesítése tárgyában véleményezését felterjeszti.

Az egyházmegyei közgyűlés a lelkész értekezlet véleményezése alapján a parochiális könyvtárak létesítését a maga részéről is nemcsak a lelkészek, hanem az egyházak fontos érdekének is tekintvén, ez okból utasítja az egyházak presbytériumait, hogy e czélra évi költségelőirányzatukba, ha lehetséges magasabb, de legalább is olyan összeget mindenütt vegyenek föl, a melyből a M. Prot. Irod. Társaság évi rendes tagdíja fedezhető legyen. E határozatnak az egyh. kerületi közgyűlésre leendő fölterjesztését elrendeli.

24. szám. A parochiális könyvtárak létesítése kapcsán a jelenlegi egyházmegyei lelkészi könyvtár átalakítására nézve indítvány tétel.

Az indítványnak a következő közgyűlésre halasztásával, az egyetemes lelkész értekezlet felhivatik, hogy az egyes kör-i értekezletek meghallgatása után véleményes javaslatát idevonatkozólag terjeszsze fel.

25. szám. Az egyetemes lelkészi értekezlet az országos lelkészi nyugdíjintézet felállítására tárgyában az egyházkerületi gyűlés 229—1900 számában foglalt javaslatra véleményét felterjeszti.

Az egyházmegyei közgyűlés komoly figyelemre méltatva a lelkészi értekezlet fölterjesztett véleményében foglalt súlyos indokokat; a nélkül, hogy az esperesi kar szó-

ban forgó javaslatának érdemleges részletezésébe bocsátkoznék, a mit egyébként is kizár az a körülmény, hogy a javaslat a megalkotandó műnek inkább csak nagy körvonalait adja: a maga részéről is abban a meggyőződésben van, hogy az adott tervezet alapján, az országos lelkészi nyugdíj intézetnek nagyon is üdvös és mindnyájunk által a legmelegebben óhajtott eszméje alig vagy egyáltalában nem valósítható meg.

Mert mindenekelőtt kétségtelen és különösebb bizonyítást sem igénylő állítás, hogy a tervezetnek az a része, mely a tökékezés szempontjából a lelkészi törzsfizetés egyharmadával a szolgálati év kezdetétől számított időtől fogva 4°/-kos kamattal leendő beszolgáltatását szabja meg; továbbá a lelkészekre 3¹/₂% és az egyházakra nézve 2% törzsfizetés utáni járulékban megállapítandó évjáradék, nemcsak a lelkészkar vállaira rakna tulsúlyos, sőt majdnem elviselhetetlen terhet, de az egyházak költségelőirányzatában is, főleg oly helyeken, a hol több lelkészi állomás tartatik fenn, különösen, ha kevésbbé jól situáltak: oly észrevehető kiadási többletet eredményezhetne, a mely igen könnyen a költségelőirányzat egyensúlyát bontaná fel.

E nehézséget aligha volna lehetséges elhárítani az által, hogy a lelkészi kar terhét az egyházmegyékben jelenleg működő gyámintézetek vállalják magukra. Mert még ott is, a hol ezek a gyámintézetek nagyobb tőkével rendelkeznek, a mi pedig igen kevés egyházmegyében fordul elő, — a tőke jó részét a most élő és az országos nyugdíj intézet működésének megkezdéséig jelentkező gyámdíj jogosultak köteleességszerű ellátása és más egyéb kötelezettségek beváltása, évtizedekig úgy lekötik, hogy az ezen felül

rendelkezésre álló összeg, nem a belépési egyharmadot, de még a $3\frac{1}{2}\%$ -os évjáradékot sem fedezhetné. Így tehát a lelkészek terhének könnyítése e részből csak momentán és nem egyszersmind állandóan remélhető.

Az esperesi kar javaslatával szemben, nem kevésbé figyelemre méltó érv gyanánt hozható föl, hogy a nyugdíj összeg alapjául a lelkészi állomások törzsfizetése a lakás és stóla értékének beszámítása nélkül állapítatik meg. Ez a kiindulási pont helyes és indokolt lehet az állami vagy más közigazgatási hivatalnokoknál, a kik előtt a különböző és magasabb fizetési fokozatokra emelkedés útja nyitva áll és a hol rendes gyakorlat szerint mindég az utolsó fokon élvezett törzsfizetés szabja meg a nyugdíj összegét. Érthető e tekintetben még a tanári nyugdíjszabályzat hasonló felfogása is, mivel e pályán a lelkészekénél jóval magasabb törzsfizetéssel találkozunk. De nem volna ezen elv alkalmazása elfogadható akkor, midőn tudjuk, hogy a lelkészekre nézve a javadalomban való emelkedés csak a ritkább esetek közé tartozik és hogy vannak lelkészi javadalmozások, melyeknél a jövedelemnek jelentékenyebb, sőt nem ritkán épen a nagyobb részét a mellözött stólaris bevétel képezi.

Ezenkívül még kétségbevonhatatlanul igaz, hogy a törzsfizetés arányában megállapított nyugdíjösszeg, a jelenlegi lelkészi karnak a kebelbeli és országos gyámdíj intézet által biztosított jogain egyenesen sérelmet ejt. Az egyházmegyei gyámintézetek ugyanis a legnagyobb áldozatok árán alakultak meg s tagjaik hivataloskodásuk hosszú évei alatt nem ritkán sok nélkülözés mellett voltak képesek a gyámintézet érdekében gyakorta túl magasra értékelt jövedelmük

és nem a törzsfizetés alapján kiszabott járulékaikat fizetgetni. De hátramaradottaik jövőjének szerény biztosítása reményében szívesen áldoztak; sőt kebelbeli gyámintézetek fentartása mellett, később sem tértek ki azon újabb teher elől melyet az országos gyámdijintézet kötelezőleg vállaikra rakott, holott az sem a törzsfizetés, hanem a lelkészi járandóságok értékelése alapján szedte be úgy a belépési 10°/_o-ot, valamint az évi tagdíjakat. És most az országos nyugdijintézet, a nyugdíjösszeg megállapítására nézve kontemplált tervezetével illuzoriussá tenné mindezen nagy áldozatokat; a lelkészek hátramaradottainak még azt a segílyt sem helyezvén kilátásba a fokozottabb megterhelés daczára, mint a mennyit a két gyámintézet ez idő szerint biztosít.

Mindezeknél fogva egyházm. közgyűlésünk az országos nyugdijintézet tárgyában az esperesi kar által beterjesztett javaslatához nem járul, de a mennyiben az országos lelkészi nyugdijintézet létesítését nemcsak a lelkészek, hanem az egyházak érdekében is, egyik nagyhorderejű kérdésnek tekinti, tisztelettel kéri, hogy az egyházkerület a teherviselés és nyugdíjösszeg méltányosabb megállapítása mellett újabb és a kérdés minden részletére kiterjeszkedő javaslatot készíttetni méltóztassék.

26. szám. Az egyetemes lelkészi értekezlet az egyházkerületi közgyűlés útján az egyetemes konventet főleg az egyház felekezetközi állását mélyen érintő ügyekben, kevésbé opportunus magatartásra felkérendőnek indítványozza.

Az egyházmegyei közgyűlés e szokatlan és az egyetemes konvent irányában, a viszonyok minden közvetlenebb ismerése nélkül bizalmatlanságot tartalmazó indítvány felett napirendre tér.

27. szám. A nagyváradai ev. ref. internátus ig. bizottsága az intézet „házi pénztára”, — továbbá „a gyűjtő pénztárnak” 1900 évi megvizsgált számadásait, ez utóbbi vagyon állagának valamint az internátus alapítványairól való jelentés kapcsán beterjeszti.

A beterjesztett pénztári számadásokat egyházm. közgyűlésünk a maga részéről is helybenhagyván, Némethy Károly pénztárnoknak, a szokásos óvások fentartása mellett, köszönetének és elismerésének kifejezésével a fölmentvényt megadja s egyben a különböző pénztári számadások és vagyonkimutatás főbb részleteit jegyzőkönyvébe fölveszi.

I. Házi pénztár :

Bevétel	11,971·08 kor.
Kiadás	10,468·29 „
Maradvány	<u>1,502·79 kor.</u>

II. Gyűjtő pénztár :

Bevétel	9,001·34 kor.
Kiadás	6,108·45 „
Maradvány	<u>2,892·89 kor.</u>

III. Gyűjtő pénztár vagyon állaga :

1. Takarékbetét	16,166·10 kor.
2. Alánlati követelések	3,908·10 „
3. Értékpapír	500·00 „
Összesen	<u>20,574·20 kor.</u>

IV. Alapítványok állása :

1. „Ritoók alap”	3,089·56 kor.
2. „Ullman alap”	833·82 „

28. szám. A Nagyváradon létesítendő ev. ref. tanítónő-képző intézet ügyében működő nagybizottság eddigi eljárásáról és intézkedéseiről jelent.

A nagy bizottság jelentése köszönettel tudomásul szolgál. Az egyházm. közgyűlés mindenekelőtt örömét fejezi ki a fölött, hogy az e célra kibocsátott gyűjtőivek, főképen a bihari és nagyszalontai egyházmegyékben a nehéz anyagi viszonyok között is elég

szép eredményt mutatnak, s reményt nyujtanak ahhoz, hogy az eszme megvalósítása felé az elhatározó lépést rövid idő alatt megtehetjük. Erre tekintettel a kebelbeli egyházak, nem csak azok, a melyek a cél érdekében még áldozatkészségüknek jelét nem adták, hanem azok is, honnan már adományok küldettek, vagy kötelező ajánlatok tétettek, ismételten felhivatnak, hogy e nagyfontosságú ügyet továbbra is támogassák.

A lelkészek, tanítók és az egyházak presbyteriumai különösebben is felkérletnek ezuttal, hogy a „Nagyváradi prot. jótékony egyesület“ által rendezendő és a tanítóképző intézet létesítésére nagy horderővel bíró tárgysorsjátékot a leghatékonyabb támogatásban részesítvén, az eredmény biztosítása céljából minden lehetőt megtegyenek. Valamint az iránt is buzgólkodjanak, hogy az egyházmegyénkben már megalakított „pártoló egyesület“ részére minél számosabb tagokat gyűjtsenek.

Végül az érmelléki társegyházmegyét felhívja, hogy a felállítandó tanítóképző intézet támogatására tervezett „pártoló egyesület“ megalakítását, lehetőleg minél rövidebb idő alatt eszközölje.

29. szám. Bihar megye törvényhatóságának 1901. márcz. 20. s folytatva tartott közgyűlésének végzése az egyházmegye 34—1900. sz. határozatával fölterjesztett kérelme tárgyában.

Az egyhm. közgyűlés a legnagyobb köszönettel veszi tudomásul Biharvármegye törvényhatósága bizottsága közgyűlésének a a vasár és ünnepnapok megünneplése tárgyában 50—1901. sz. a. hozott végzését. Figyelmébe ajánlja s egyben utasítja a lelkészeket s általában a presbyteriumokat, hogy az ezen végzésben foglalt vármegyei

rendelkezők betartását figyelemmel kísérvén, azoknak esetleges megszegéséről az illetékes vármegyei hatóságnak jelentést tegyenek.

30. szám. Biharvármegye törv. hat. bizottsága közgyűlésének a Nagyváradon felállítandó ev. ref. tanítónőképző intézet segélyezése tárgyában 50—1901. sz. a. hozott végzése.

Biharvármegye törvényhatósági bizottsági közgyűlésének végzését, mely szerint a Nagyváradon felállítandó ev. református tanítónőképző intézetet úgy anyagi, mint erkölcsi támogatásában részesíteni hajlandó s a m. kir. belügyminiszter jóváhagyásától feltételezetten e célra a vármegye közszükségleti alaphól egyszersmindenkorra 1000 (egy ezer) korona adományt szavaz meg: egyidejűleg kilátásba helyezvén azt is, hogy az intézet működésének megkezdése után, a rendelkezése alatt álló alap állagához mérten, az évi segélyezéstől sem zárkózik el: az egyházmegyei közgyűlés mély hálával és igaz köszönettel fogadja s esperest megbizza, hogy a jegyzőkönyv eme számát a vármegyei törv. hatósági bizottság közgyűléséhez juttassa el.

31. szám. A nagyszebeni ev. ref. egyházmegye közgyűlésének átirata a reformatió emléknapijának az egyház ünnepei közé fölvétele tárgyában.

A reformatiónak, mint a világtörténelem egyik kiváló, hatásában és következményeiben szinte páratlan eseményének jelentőségeltjes voltát egyházm. közgyűlésünk is mélyen átérezte, ugyanazért a maga hatáskörében eddig is mindent elkövetett arra nézve, hogy a korszakot alkotó esemény kezdőpontjának emlékeztet, mely a lelkiismereti szabadság békóit széttörvén, az emberiség valláserkölcsei és tudományos fej-

lödésének soha el nem évülő, nagy szolgálatot tett, — minél nagyobb érdeklődéssel és melegséggel ujítsák fel gyülekezeteink.

De a mennyiben e napnak egyházunk ünnepei közé fölvételét főleg a hitélet emelése szempontjából, valami különösebb gyakorlati eredményt biztosító, sem pedig mélyebben fekvő hittani indokok nem támogatják: az egyházm. közgyűlés a reformatió emléknapjának tárgyában az eddigi gyakorlat fentartását elégnek tartván, az átiratban foglalt javaslat felett napirendre tér.

32. szám. A nyüvedi egyháztanács, volt lelkésze, Bélteki Géza harang-alapra ígért 50 forint ajánlatának az egyházmegye közbenjöttével az örökösöktől bevételezése és ez összegnek az egyházmegyei közpénztárban leendő elhelyezése iránt kérvényez.

A kérvény mellékletül becsatolt 1898. okt. 2-ki presbyteri jegyzőkönyvből kétségtelenül világos ugyan, hogy Bélteki Géza volt nyüvedi lelkész „az öntendő két harang alapjára 50 forintot“ ajánlott föl. Mivel azonban az ígéret beváltása előtt végrendelet hátrahagyása nélkül halt el: az egyhm. közgyűlés semmi törvényes alapöt nem talál arra nézve, hogy a szóban forgó ajánlatnak az örökösöktől leendő behajtása iránt lépéseket tehessen.

33. szám. Lakatos Elek és társai hegyközujlaki lakosok panasza az 1900. évben egyházhatóságilag megerősített új adókulcs ellen. Kapcsolatban van az egyháztanácsnak e panasz folytán, a régi adó kulcs visszaállítását, valamint, ha az újabban felállított leánytanítószághoz az állami fizetésekiegészítést meg nem nyernék, az állomást már ez évi április 24-én beszüntető határozata, a melyet Daróczi József tanító hatályon kívül helyeztetni kér.

Az egyházmegyei közgyűlés úgy a maga, mint az egyházkerület által megerősített hegyközujlaki új adókulcsot mindaddig fenn-

tartja, míg a megváltoztatás indokairól kétségtelen tények alapján meggyőződést nem szerzett. Utasítja azért az egyház presbyteriumát, hogy továbbra is az egyházi járulékok beszédése körül annak alapján járjon el s hivatalnokait és így Daróczi Józsefet is ennek megfelelően változtatott fizetés levél értelmében elégitse ki. A f. évi egyházlátogató küldöttséget pedig az ügy beható megvizsgálásával és erről a következő egyházmegyei közgyűléshez jelentéstétellel bizza meg.

34. szám. Tolvaj András ártándi megválasztott magtárgondnok, a megbíztatás el nem fogadása folytán az ártándi egyháztanács 40 korona birság megfizetését elrendelő határozata ellen felebbez, a megbíztatás alul felmentését kérvén.

Az egyházmegyei közgyűlés felebbező indokait figyelemre méltatván, őt úgy a magtárkezelési gondnoki tisztség, mint a 40 korona birságdíj fizetése alól ezennel felmenti. Elvárván azonban, hogy körülményeinek kedvezőbbre fordultával, az egyháztól eredő későbbi megbízásoknak készséggel eleget teend.

35. szám. Kecskeméthy Margit, néhai Kecskeméthy Lajos volt lessi lelkész árvája, litvai m. kir. postamesternő, 300 korona gyámsegély iránt kérvényez.

Kérvényezőnek okmányilag is beigazolt súlyos anyagi helyzetére tekintettel, az egyházmegyei közgyűlés a segélyezés elől nem zárkózik el, hanem az ez idő szerint folyósított gyámdíjat Kecskeméthy Lajos két leány árvája között mindaddig, míg folyamodó magasabb és megélhetését biztosító fizetési osztályba nem jut, egyenlően megosztani rendeli. Miről Kocsis József lelkészi gyámintézeti pénztárnok és Kecskeméthy Margit végzésileg értesítettnek

36. szám. Daróczi József h.-k. ujlaki elaggott leánytanító a m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszternél a kegyelemből leendő nyugdíj nyerhetésre magát ajánlatni kéri.

Bár a nyugdíjtörvény által megszabott föltételnek — a mennyiben folyamodó az országos tanítói nyugdíj létesítésekor annak tagjává nem lehetett — Daróczi József elaggott tanító eleget nem tehet; mindennek daczára, teljes méltánylásával annak, hogy folyamodó 63 éves tanítói pályáján mindenkor közbecsüléssel és elismeréssel forgolódott, a kegyelemből való nyugdíjaztatás czéljából a legmelegebben ajánltatik; felkérve az egyházkerületi közgyűlés, hogy kérvényének kedvező elintézését a m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszternél hatásvos támogatásával előmozdítani méltóztassék.

37. szám. Karácsony Imre földesi lelkész a bihari egyházmegye lelkészi gyámintézetébe befizetett járulékaiknak visszatérítési összege ellen felelbe.

Felelbező semmi elfogadható bizonyítékkal nem rendelkezvén a tekintetben, hogy a kielégítési végösszeg megállapításánál a gyámintézeti pénztárnok szám adatai tévesek és az általa tett befizetéseknek meg nem felelők; mivel továbbá a bihari egyházmegyében teljesített időközi lelkészi szolgálata alkalmából a gyámintézeti alapszabály értelmében befizetett összegei után visszatérítési igényt nem emelhet, valamint helyesen és jogosan hozatott levonásba az az összeg is, a melyet folyamodó helyett az országos lelkészi gyámintézetbe az egyházmegye gyámintézeti pénztára teljesített: ezeknél fogva a felelbezés mint teljesen alaptalan elutasittatik.

38. szám. A lessi egyház a „Pálinkásy alap“-ból $4\frac{1}{2}\%$ -os kamat mellett 900 korona rövid törlesztéses kölcsönt kér.

Az egyházm. közgyűlés figyelembe vévén, hogy a felveendő kölcsön összeg irányában a lessi ev. ref. egyház kellő biztosítékot nyújt és a mennyiben a „Pálinkáyalap“ különben is a lessi lelkész fizetésére kamatozik: a kért 900 korona törlesztéses kölcsönt $4\frac{1}{2}\%$ mellett nevezett alapból engedélyezi; megbizván az esperest, hogy a lessi egyház szabályszerű kötelezvényének bemutatása alapján az egyházmegye közpénztárából utalványozza, közpénztárnokot pedig azzal, hogy úgy a kamat mint az évi törlesztési részletek szigorú betartására a legnagyobb figyelmet fordítsa.

39. szám. A nagykerékii ev. ref. egyház kérvénye tanítói fizetésének rendezése tárgyában.

Az egyházmegye jóváhagyja Nagykeréki egyháztanács és egyházközség abbeli határozatát, hogy az általa fenntartott fi- és leány iskolák tanítóinak fizetését az eddigi készpénz, termény, föld és tandíj helyett egy meghatározott összegű készpénzben biztosítja és adja ki.

További jóváhagyás végett az egyházkerületre felterjesztetik.

40. szám. Kismarjai ev. ref. egyház kérvénye 2 tanítói lakás és iskola tetőzetének megújítása és a vegyes iskola tantermének megnagyobbítása folytán 3000 korona kölcsönnek felvehetése iránt.

Az e tárgyban egyhangulag hozott egyháztanácsi és egyházközségi határozatok jóváhagyatván, a kölcsön fölvétele engedélyeztetik és további engedélyezés végett az egyházkerületre felterjesztetik.

41. szám. Szalárd község bírójának kérvénye felerészben a község, felerészben a szalárdi ev. ref. egyház nevére tévesen telekkönyvezett ingatlan birtok tulajdonjogáról lemondás, illetve a szalárdi közbirtokosság részére való átadás tárgyában.

Kérvény és mellékei Szalárd ev. ref.

egyházközség presbyteriumának azzal küldetnek vissza, hogy e tárgyban az egyházközség hozzon szabályszerű határozatot és az iratokat esperes urhoz küldje meg, ki is az egyházmegyei ügyészszel ez ügyet és a vonatkozó urbéri iratokat alaposan megvizsgálta és az ügyészi véleményt bevévén, azt a következő egyházmegyei gyűlés elé terjessze.

42. szám. Szalárdi egyház pótkérvénye új temető alakíthatása végett.

Jóváhagyatik.

43. szám. Szalárdi egyház f. évi 5. sz. alatti presbyteri gyűlésének határozata 40 korona kitáblázásának jóváhagyása tárgyában.

A kitáblázási engedélyek kiadása esperes hatáskörébe tartozván, annak kiadására esperes felkéretik.

44. szám. M.-kakucsai egyház előjáróságának kérvénye pusztai iskola telke eladásának jóváhagyása s a befolyt vételárnak a templomépítésből fentmaradt adósság törlesztésére fordíthatása tárgyában.

Az eladás jóváhagyatik, miután a Canoni visitatio által a telek megtekintetvén, kijelentetett, hogy a kérdéses telek az utczában szabadon állván, az egyház részére nem hasznosítható, kerítéssel pedig az egyház szegénysége miatt el nem láthatja — és az egyház kerületre felterjesztetik. Határozottan kijelenti azonban az egyházmegyei közgyűlés hogy a befolyt 320 korona vételár mint törzsvagyon takarékpénztárilag kezelendő és adósság törlesztésére nem fordítható.

45. szám. Váncsod egyházközség a 73/900. számú egyházmegyei végzésre betérjeszti leánytanítója új díjlevelét.

Az egyházkerületre felterjesztetik.

46. szám. Váncsod egyházközség leánytanítói udvara kibővítésére megvásárolt $36\frac{1}{2}$ ööl ingatlan terület megvételének jóváhagyását kéri.

Jóváhagyatik és az egyházkerületre felterjesztetik.

47. szám. H.-K.-Pályi egyházközség kérelme, melyben a templom és torony javítási munkálatai és új harangok beszerzése tárgyában tett intézkedéseinek jóváhagyását, a javítási költségekre 7502 korona 31 fillér templom- és torony-alapja felhasználását és 2649 korona 60 fillér kölcsön felvételének engedélyezését kéri.

Az egyházmegye e tárgyban hozott egyháztanácsi és egyházközségi határozatokat jóváhagyja és az egyházkerületre felterjeszti, a kérdéses javítási munkálatokat, valamint 2 új harang beszerzését és e célra a 7502 korona 31 fillér templom- és toronyalap felhasználását és 2649 korona 60 fill. kölcsön felvételét engedélyezi, annyival is inkább, mivel ezen költségek által az egyházközség tagjai nagyobb egyházi adóval terhelve nem lesznek.

48. szám. Zsáka egyházközség az 56/900. sz. egyházmegyei végzés folytán, telekkönyvvezetlen ingatlana ügyében jelent.

A jelentés tudomásul vétetvén, Zsáka egyházközséget utasítja a közgyűlés, hogy ha az ügy be lesz fejezve és az ingatlan az egyházközség nevére bekebelezve lett, újabban jelentsen.

Ugyancsak ily irányban jelentéstételre H. K. Ujlak és M. Telegd egyházközségek is felhivatnak.

49. szám. Zsáka egyházközség új adókulcsa és szolgáltatmány válsága jóváhagyását kéri.

Miután az új adókulcs tárgyában tartott egyházközségi közgyűlésen felvett jegyzőkönyv szerint, a többség határozottan ki nem tűnik, az új adókulcs jóváhagyható nem volt, hanem az egyházközség felhivatik, hogy az új adókulcs megállapítása tárgyában tartson újabb presbyteri és egyházközségi közgyűlést, hozzon szabályszerű határozatot

és azt a következő egyházmegyei közgyűlésre terjeszse be.

Lelkész-, fitanító-, leánytanítóval a szolgalmány megváltását illetőleg kötött egyezség 5 évre jóváhagyatik és további jóváhagyás végett az egyházkerületre felterjesztetik.

50. szám. A bojti ev. ref. egyház kérvénye ingatlan vétele és eladásának jóváhagyása tárgyában.

Jóváhagyatik és hasonczélból az egyházkerületre felterjesztetik.

51. szám. Jegyzőkönyv hitelesítésével

Ritoók Zsigmond egyházmegyei gondnok elnöklete alatt előadó jegyzők közbejöttével, a Nagyváradon lakó egyházmegyei tanácsbírók megbizatnak.

Az 1-től 21-ig számokat jegyzette Zsigmond Ferencz egyh. jegyző.

A 22-től 39-ig és 51. számokat és a bírósági ülés

jegyzőkönyvét jegyzette Sulyok István egyh. jegyző.

A 39—50-ig számokat jegyzette Dr. Miskolczy Ferencz vil. jegyző.

34
A bikari ev. ref. egyházmegye közigazgatási bírósága 1901. ápril 25-én
Nagyváradon tartott ülésének

J E G Y Z Ő K Ö N Y V E.

Az egyházmegyei közigazgatási bíróság Ritoók Zsigmond gondnok és Biró János legidősebb egyházi tanácsbíró elnöklete alatt Csillag Lajos, Szemcs László, Csák Máté egyházi; Kiss Elek, Hegyesi Márton, Miskolczy Árpád, K. Nagy Sándor, Szunyogk Péter világi tanácsbírókból megalakul. Előadó Nádudvari Lajos egyházi tanácsbíró. Jegyző Sulyok István egyházi jegyző.

Tárgy: Merzsány Elek nagykereskedő lakosnak Kiss István egyházigazdánknak választása ellen beadott felebbezése, a melyben szabálytalan választás és erkölcsi kifogásolhatóság alapján a választás megsemmisítését kéri.

Előadó annak igazolása után, hogy jelen tárgyalásra úgy a panaszló, mint a panaszlott fél szabályszerűen megidéztetett és megjelent: a nagykereskedő gondnok-választás ügyét következőkben ismerteti. Kiss István 1900. évi május hó 6-án egyházigazdánknak választatván, ez ellen Merzsány Elek felebbezéssel élt és az egyházm. közigazg. bírósága az ügy érdemleges elbírálása előtt az 1900. okt. 18-iki ülésében a vizsgálat megindítását rendelte el. A vizsgálat azonban Kiss Istvánnak a gondnokságról önkéntes lemondása folytán tárgyalanná lett. A f. évi február hó 17-én megtartott gondnok választás alkalmával a gyülekezet többsége ismét Kiss Istvánt tisztelte meg bizodal-mával, mely választás ellen azon okból, hogy az elnökség Kiss István egyházi bíróság által elrendelt vizsgálat alatt állásáról a választókat nem világosította fel, s hogy vele szemben az egyh. törv. 91. §-a értelmében az erkölcsi

kifogásolhatóság annál is inkább fennáll, mert az 1895. évi okt. 13-án egyházközségi bíróság ítéletével a presbyteri tisztségből is előmozdított: újra felebbezést terjesztett be.

Ezek meghallgatása után a bíróság visszavonulván, következőleg

i t é l t:

Az egyházmegyei közigazgatási bíróság a Kiss István nagykerek-i egyház gondnoknak megválasztása ellen beadott felebbezést elutasítja s minthogy előzetes vizsgálat nem tartatott, a mennyiben az egyh. törv. 325. §-ának értelmében nélkülözhető volt, — e nemű költségek megállapítása iránt való ítélkezés szüksége nem forgott fenn.

I n d o k o k:

A választást megerősíteni és a felebbezést elutasítani kellett, mivel a választás körül törvénybe ütköző szabálytalanság nem követtetett el azon kijelentés elmulasztása miatt, hogy Kiss István egyh. bírósági vizsgálat alatt áll, mert ez kijelenthető sem volt, minthogy az előző választás ellen elrendelt vizsgálat Kiss István önkéntes lemondása következtében szükségtelenné vált. De a választás megsemmisítésének indokául továbbá az sem volt elfogadható, hogy a gondnoki tisztség viselhetésére Kiss Istvánt erkölcsi előélete képtelenné teszi. Igaz ugyan, hogy a m. kir. Curia 3008. B—1870. sz. ítéletével testi sértés és emberölésbeni részvétel miatt öt 2 évi fogházra ítélte, de ezen ítélet erkölcsi hatálya a hosszú idő folytán elenyészett. S mivel az egyházi bíróságnak az erkölcsi javítás előmozdítása egyenes kötelessége: ettől tehát annál is inkább eltekinteni kellett, minthogy Kiss István ellen erkölcsi szempontból, három évtized óta semmi kifogás nem emelhető. Végül, a választás megsemmisítését még azon körülmény sem indokolja, hogy Kiss Istvánt a nagykerek-i egyházközségi bíróság 1895. okt. 13-án presbyteri tisztétől

Betűrendes tárgymutató

a bikari ev. ref. egyházmegye 1901. ápril 25-én Nagyváradon tartott közgyűléséhez.

	Szám.
Ártándi Tolvaj András a magtári gondnokságtól és birság fizetéstől felmentetik	39
Biharmegye 50 sz. határozata a vasárnap és ünnepnapok megtartása ügyében	29
U. az a nagyváradai nőtanítóképzőre 1000 kőronát s később állandó segélyt ajánl	30
Bihar leánytanítóságában Végh Erzsébet megerősíttetik	5
Bojt ingatlan vétele és eladása jóváhagyatik	50
Cseh Ferencz a kügy pusztai tanítóságban megerősíttetik	4
Csökmő iskoláinak államosítása nem engedélyeztetik, Bögös Lajos lelkész eljárása helyeseltetik	20
Daróczi József elaggott tanító kegyelemből nyugdíjra ajánltatik	36
Élesd iskolái államosítása a kívánt pótlással a kerületre felterjesztetik	14
U. annak iskola terem építési tervrajza s költségvetése jóváhagyatik	15
Egyházmegyei világi jegyzőség betöltésére (Dr. Várady Zs. lemondásával) a szavazást elrendelte	6
Egyházmegyei számadások 1900-ról esperesi, lelk. gyámoldai, könyvtári s lelk. temet. jóváhagy.	7
Egyetemes Konvent magatartása elleni indítvány felett a gyűlés napirendretér	26
Esperes időszaki jelentése 1900. okt. 18-tól, 1901. ápril 25-ig	3
Fugyinak a Körözs szabályozásához 600 □-öl föld átengedése engedélyeztetik	17
U. annak, hogy melléképületét iskola helyiséggé átalakíthassa, esetleg felekezeti iskoláját visszaáll	18

Fugyi-Vásárhely az állami tanítóval énekvezérségre kötött első szerződés és pályázat iratait terjeszse be	13
H.-K.-Pályi templom, torony javítása, harangöntése és arra 2640 kor. s 60 fill kölcsönvétele jóváhagyatik	47
H.-K.-Ujlak új adókulcsa ellen emelt panaszokat az egyházlátogató küldöttség vizsgálja meg s arról jelentsen	33
U. az telekkönyvezetlen ingatlanáról tegyen jelentést	48
Kálmán Etelka a paptamási leánytanítószágban állandósíttatik	12
Karácsony Imre a gyámintézeti kielégíttetése elleni felebezésével elutasíttatik	37
Képviselők igazoltatnak	2
Kecskeméthy Margitnak 300 kor. gyámdíj megadatik	35
Kismarjának tanítói épületei jókarba bezására 3000 kor. kölcsön engedélyeztetik	40
Könyvtár miként használatára lelkészi körök véleménye be- váratik	24
Köröznagyrévi missziói jelentés	11
Kügy-pusztai tanítószágban Cseh Ferencz megerősíttetik	4
Lakatos Elek s társai h. k. ujlaki ujadó kulcs elleni panaszát a visitatio vizsgálja meg	33
Lelkészi egyházmegyei könyvtár mikénti használatára a lelkészi körök adjanak véleményt	24
Lessnek a „Pálinkásy alapból“ 900 kor. rövid törlesztéses kölcsön 4 1/2%-ra adatik	38
Magyar-Kakucs iskola pusztá telkét eladhatja, de árát 320 kor. mint törzsvagyont köteles kezelni	44
Mező-Telegd telekkönyvezetlen ingatlanáról jelentsen	48
Nagy Kereki tanítói fizetése készpénzre változtatása jóváhagyatik	39
Nagyszebeni indítvány a reformáció emléknepja ünneppé tételére el nem fogadtatik	31
Nagyvárad leányinternátus számadásai s alapítványai örvedetes tudomásul vétetnek	27
Nagyvárad leánytanítóképző intézet ügyében a nagybizottság jelentése s kívánalmái	28
Nagyvárad leánytanítóképző intézet segélyére Biharmegye 1000 koronát ad s állandó segélyt ígér	30
Nyüved kérelme a Bélteki Géza harang-alapra tett 50 fit ajánlata ügyében nem teljesíthető	32
Országos lelkészi gyámintézet 1900. évi számadása	8

Országos közalap számadása és 1901 re tett ajánlatok . . .	9 10
Országos nyugdíjintézet ügyében egyházmegyei vélemény	25
Paptamási leánytanítószágban Kálmán Etelka állandósíttatik	12
Parochiális könyvtárak létesítése ügyében egyházmegyei vélemény	23
Pelbánhida ócska lelkészi lakát kijavíthatja, ellenőrzésével az esperes megbízatik	16
Reformáció emléknája szokott módon megtartatik, de ün- neppé nem emeltetik	31
Szalárd bresbyteriuma a kérdéses ingatlanok ügyében hoz zon új határozatot s esperes útján az ügyészhez küldje be, ki az urbéri egyezség szerint véleményt ad arról .	41
Szalárd új temető alakítása jóváhagyatik	42
Szalárd kitáblázási engedély kérésével forduljon espereshez	43
Széll Kálmán nagyszalontai lelkész esperes 40 éves lelkészi jubileuma alkalmából az esperes elnöklete alatt Szemes László és Hegyesi Márton tanácsbírók által üdvözöltetik	21
Somogyi János és társai csökmői e'egedetlenek kérésére az iskolák államosítása nem engedtetik	20
Tandij terhek könnyítésére vélemény adással esperes elnök- lete alatt küldöttség bizatik meg	22
Tolvaj András ártándi lakos a magtár gondnokság és bir- ság alól felmentetik	34
Ügyész a szalárdi ingatlanok ügyében az urbéri egyezség alapján vélemény adással megbizat.	41
Zsáka telekkönyvezetlen ingatlanáról jelentsen	48
Zsáka új adókulcsa pótlás végett vissza kü'detik; szolgál- mány váltsága 5 évre jóváhagyatik	49
Várady Zsigmond dr. egyházmegyei vil. jegyzőségről le- mondása, érdemei megörökítésével elfogadt	6
Váncsod leánytanítói új díjlevelei jóváhagyatnak	45
Váncsod 36 1/2 □ öl ingatlan vétele jóváhagyatik	46
Végh Er-sébet a bihari leánytanítószágban megerősíttetik	5

